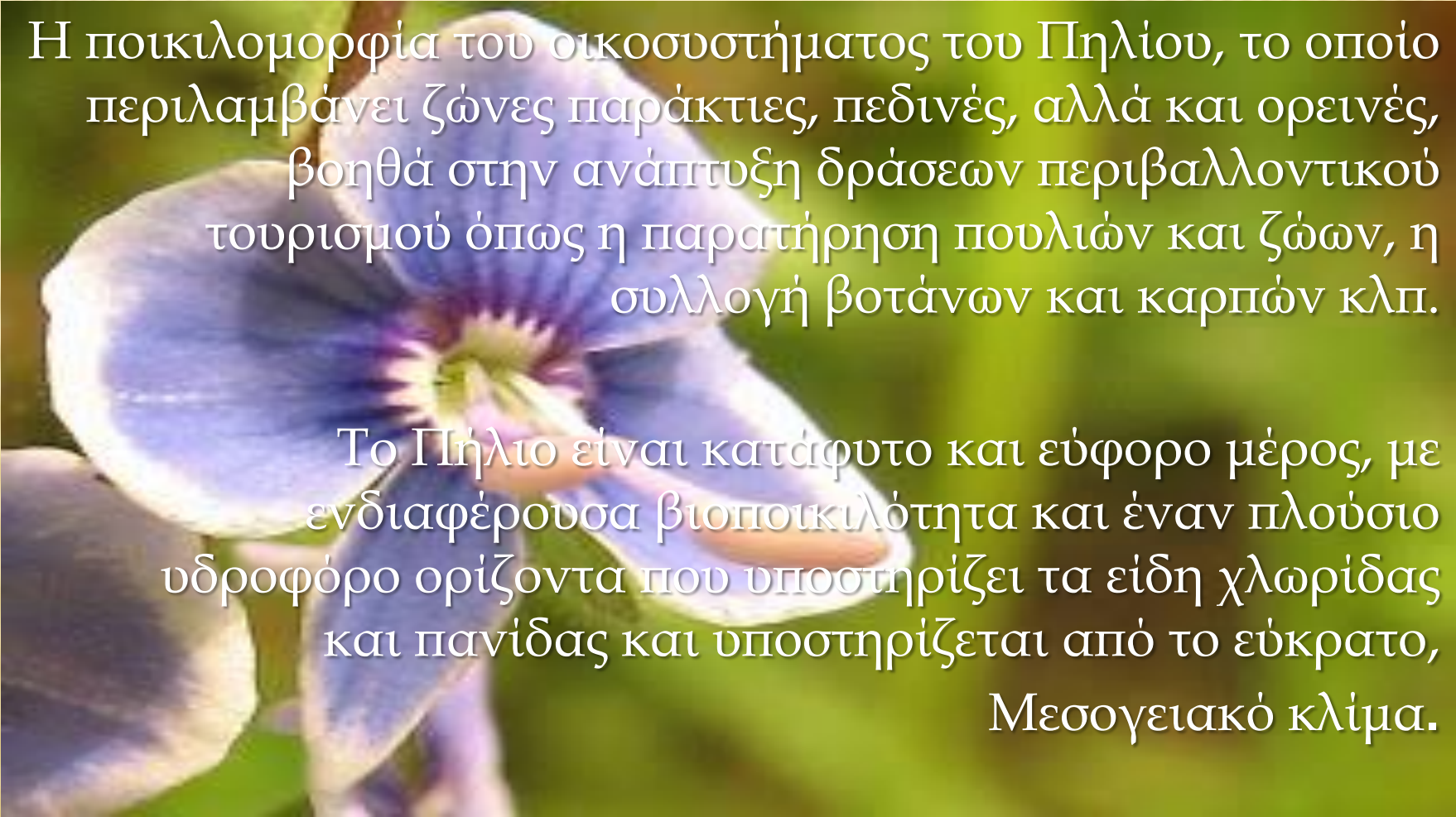

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ ΧΛΩΡΙΔΑ ΚΑΙ ΠΑΝΙΔΑ

**Καλλιέργειες και ενασχόληση των
κατοίκων της περιοχής του Πηλίου**

Πήλιο: Ένα πλούσιο οικοσύστημα

Η ποικιλομορφία του οικοσυστήματος του Πηλίου, το οποίο περιλαμβάνει ζώνες παράκτιες, πεδινές, αλλά και ορεινές, βοηθά στην ανάπτυξη δράσεων περιβαλλοντικού τουρισμού όπως η παρατήρηση πουλιών και ζώων, η συλλογή βοτάνων και καρπών κλπ.

Το Πήλιο είναι κατάφυτο και εύφορο μέρος, με ενδιαφέρουσα βιοποικιλότητα και έναν πλούσιο υδροφόρο ορίζοντα που υποστηρίζει τα είδη χλωρίδας και πανίδας και υποστηρίζεται από το εύκρατο, Μεσογειακό κλίμα.

Η οικολογική αξία του Πηλίου

Η οικολογική αξία του Πηλίου έγκειται στην ποικιλία βιοτόπων του. Η περιοχή συνδυάζει την πυκνή δασική βλάστηση – φυλλοβόλα και παραποτάμια δάση – και τους αναπτυγμένους θαμνώνες αειφύλλων πλατυφύλλων (maqui). Συνολικά στην περιοχή εμφανίζονται 3 ζώνες βλάστησης και έχουν διακριθεί 14 οικότοποι. Η χλωρίδα του Πηλίου είναι πλούσια σε κοινά taxa (τουλάχιστον 620) και περιλαμβάνει πολλά αρωματικά φαρμακευτικά βότανα (πάνω από 50), ενδημικά (μέχρι στιγμής έχουν καταγραφεί 23 ελληνικά ενδημικά) και σπάνια είδη.

Κλίμα

Η περιοχή του Πηλίου παρουσιάζει, ανάλογα με τις επιμέρους περιοχές είτε κλίμα υγρό, που χαρακτηρίζεται από μεγάλης διάρκειας και πολύ θερμό καλοκαίρι, με ήπιους χειμώνες και πολύ υγρές όλες τις εποχές του έτους, είτε κλίμα χερσαίο μεσογειακό, που χαρακτηρίζεται από πολύ θερμά και ξηρά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες.

Περιβαλλοντική ποιότητα και οικολογική σημασία

Η περιβαλλοντική ποιότητα και η οικολογική σημασία της περιοχής του Πηλίου καθορίζεται από σημαντικά οικολογικά, οικονομικά, ιστορικά και αισθητικά χαρακτηριστικά. Η οικολογική αξία έγκειται στην ποικιλία βιοτόπων με καλή έως άριστη δομή και κατάσταση διατήρησης που υποστηρίζουν πλούσιες σε είδη κοινωνίες. Η περιοχή συνδυάζει την πυκνή δασική βλάστηση – φυλλοβόλα και παραποτάμια δάση – και την αναπτυγμένη μαqui. Η χλωρίδα του Πηλίου είναι πλούσια σε κοινά είδη, γεγονός γνωστό από την αρχαιότητα, ιδιαίτερα όσον αφορά στα φαρμακευτικά βότανα (κατά τη μυθολογία στο Πήλιο ζούσε ο σοφός θεραπευτής Κένταυρος Χείρων) αλλά περιλαμβάνει και ενδημικά και σπάνια είδη.

Οι ζώνες βλάστησης του Πηλίου

1. Η ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης, που καταλαμβάνει τα χαμηλότερα υψόμετρα της περιοχής. Στη ζώνη αυτή εμφανίζονται τα περισσότερα αυτοφυή αρωματικά και φαρμακευτικά taxa, όπως τα *Salvia fruticosa* (φασκόμηλο), *Thymus spp.* (θυμάρι), *Sideritis spp.* (τσάι) κ.ά.
2. Η παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης, που καταλαμβάνει τα μέσα υψόμετρα της περιοχής. Στη ζώνη αυτή εμφανίζονται δάση δρυός (*Quercus frainetto*) και δάση καστανιάς (*Castanea sativa*).

3. Η ζώνη οξιάς, που εμφανίζεται πάνω από την παραμεσογειακή ζώνη και φτάνει ως τα δενδροόρια. Στο Πήλιο όπως προαναφέρθηκε, έχουν καταγραφεί περίπου 14 οικότοποι. Σύμφωνα με το Natura 2000 στο κεντρικό τμήμα του ορεινού όγκου εκτείνεται πυκνό δάσος οξιάς (*Fagus sylvatica*) με άριστη δομή και κατάσταση διατήρησης, που αποτελεί την επικρατούσα βλάστηση στα μεγαλύτερα υψόμετρα. Υπάρχουν επίσης σχηματισμοί με λεύκες (*Populus tremula*) και ιτιές (*Salix caprea*). Τα παράλια του Αιγαίου είναι πολυσχιδή και σχηματίζουν κόλπους και όρμους. Η ανθρώπινη παρουσία είναι φανερή σε όλη την περιοχή. Κυρίως καλλιεργούνται οπωροφόρα, μηλιές, αχλαδιές, κερασιές, ροδακινιές αλλά και καρυδιές και αμυγδαλιές και, τα τελευταία χρόνια, ακτινίδια. Απαντούν επιπλέον αμπέλια και ελαιώνες.

Το Πήλιο έχει έντονο ανάγλυφο και η μορφολογία του χαρακτηρίζεται και από τη γειτνίασή του με το Αιγαίο. Τα πετρώματα του μεγαλύτερου τμήματος της περιοχής (περίπου το 70%) είναι σχιστόλιθοι (φυλλίτες και γνεύσιοι), ενώ στο νοτιοανατολικό τμήμα υπάρχουν σερπεντίνες και τρεις θέσεις με ασβεστόλιθους (περίπου 30% της περιοχής). Στο κεντρικό τμήμα του ορεινού όγκου εκτείνεται πυκνό δάσος οξυάς (*Fagus moesiaca*), με άριστη δομή και κατάσταση διατήρησης, που αποτελεί την επικρατούσα βλάστηση στα μεγαλύτερα υψόμετρα. Υπάρχουν επίσης σχηματισμοί με λεύκες *Populus tremula* και ιτιές (*Salix caprea*). Τα παράλια στο Αιγαίο είναι δαντελωτά και σχηματίζουν πολλούς κολπίσκους και όρμους. Οι βραχώδεις ακτές, συχνά γκρεμνώδεις ή με θαλάσσια σπήλαια, εναλλάσσονται με τις αμμώδεις παραλίες.

Οικότοποι στο Πήλιο

Στην περιοχή του Πηλίου έχουν καταγραφεί 14 τύποι οικοτόπων, που περιλαμβάνονται στην Οδηγία 92/43 της Ευρωπαϊκής Ένωσης:

1. **Δάση πλατάνου της Ανατολής**

(*Platanion orientalis*). Φυτρώνουν σε όλες τις ρεματιές.

2. **Δάση οξιάς με *Quercus frainetto***. Φύονται κατά τόπους στη μέση ορεινή ζώνη του Πηλίου.

3. **Δάση καστανιάς**. Στο Πήλιο διασώζονται ώριμα δάση καστανιάς, από τα λίγα στην Ελλάδα που δεν υλοτομήθηκαν τις τελευταίες δεκαετίες.

4. **Δάση οξιάς της φυτοκοινωνίας *Luzulo - Fagetum***. **Σπάνιος τύπος δάσους οξιάς** όπου φυτρώνει το αγρωστώδες *Iuzula sylvatica*, φυτό που αποφεύγει τα ασβεστολιθικά εδάφη.

5. **Δάση με *Quercus ilex***. Στις χαμηλές πλαγιές φυτρώνουν πυκνά δάση από σκληρόφυλλα είδη μεσογειακών δέντρων (αριά, πουρνάρι, αγριελιά, κ.ά.).

6. **Διαπλάσεις αρκεύθων**. Μόνο στα ψηλότερα γυμνά μέρη του βουνού.

7. **Ποταμοί της Μεσογείου με περιοδική ροή**. Τύπος οικοτόπου που σήμερα απειλείται από το ανεξέλεγκτο μπάζωμα και τη ρύπανση.

- ✘ 8. Ελληνικά δάση οξιάς με *Abies borisii - regis*. Στις βορειότερες κορυφές του Πηλίου, υπάρχουν δάση οξιάς με σποραδική εμφάνιση μακεδονικού έλατου.
- 9. Θαλάσσια σπήλαια, εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια. Μοναδικά καταφύγια, στις βραχώδεις ανατολικές ακτές του Πηλίου.
- 10. Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση στη Μεσόγειο (με ενδημικά είδη *Limonium* spp). Βραχώδεις ακτές με διάφορα είδη του γένους *Limonium* να φυτρώνουν στις σχισμές των βράχων στην ανατολική πλευρά του Πηλίου.
- 11. Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμπώτιδας. Μικρές εκτάσεις σε ομαλές ακτές, δίπλα σε μικρούς υγροτόπους ή εκβολές ποταμών.
- 12. Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από ρηχό θαλασσινό νερό μικρού βάθους. Σπάνιες στο Πήλιο, αλλά πολύτιμες για παρυδάτια πουλιά που βρίσκουν εδώ τροφή.
- 13. Ύφαλοι. Κοντά στις βραχώδεις ακτές, μοναδικά καταφύγια για τη θαλάσσια ζωή.
- 14. Εκτάσεις θαλάσσιου βυθού με λιβάδια ποσειδωνίας. Η ποσειδωνία δεν είναι φύκος αλλά ένα ανώτερο φυτό που έχει προσαρμοστεί στη θάλασσα. Σχηματίζει "φυκιάδες") στο βυθό, κοντά στις ακτές. Τα λιβάδια της ποσειδωνίας είναι ευαίσθητα στη ρύπανση και προστατεύονται κατά προτεραιότητα.

Κάποια από τα είδη χλωρίδας, που συναντάμε στο Πήλιο

Είδη χλωρίδας (Φυτά και Μήκυτες)

- ❖ Ορχιδέα (*Cephalanthera longifolia*)
- ❖ Αγριοφράουλα (τοπ. Χαμακέρασο) (Φραγκάρια η λειπή (*Fragaria vesca*))
- ❖ Λάμιο το Πορφυρό (*Lamium purpureum*)
- ❖ *Ranunculus acris* (*Ranunculus acris*)
- ❖ Λαδανιά (Αλάδανος, αληταριά, ήμερη κουνουκλιά, ήμερο κιστάρι, ακίσσαρος) (Κίστος ο κρητικός (*Cistus ctericus*))
- ❖ Ορνιθόγαλα (*Ornithogalum nutans*)
- ❖ Διανθος (Διανθος (*Dianthus cruentus*))
- ❖ Ιτιά Λευκή (*Salix alba*)
- ❖ Διανθος (*Petrorhagia dubia*)
- ❖ Ορνιθόγαλο (Ορνιθόγαλο της Αττικής (*Ornithogalum atticum*))
- ❖ Λαθούρι, κουτρουλάθρι (Λάθυρος (*Lathyrus cicera*))
- ❖ Αγριαρακάς (*Vicia sativa*)
- ❖ Σπάρτο (*Spartium junceum*)
- ❖ Κυκλάμινα (*Cyclamen graecum*)
- ❖ Ορτανοία (*Hydrangea macrophylla*)
- ❖ Νάρκισσος (Τοπ. Δακράκια) (*Narcissus Canaliculatus*)
- ❖ Ανεμόνα η Μαυρομάτα (*Anemone coronaria*)
- ❖ Κρόκος (*Crocus flavus*)
- ❖ Γαρδένια (Γαρδένια ιασημνοειδής (*Gardenia jasminoides*))
- ❖ Ελιά (*Olea Europaea var. Sativa*)
- ❖ Καρυδιά (*Juglans regia*)
- ❖ Καστανιά (*Castanea sativa*)
- ❖ Παπαρούνα (*Papaver rhoeas*)

Είδη Πανίδας που συναντάμε στο Πήλιο

ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

Ασβός, Αγριοκούνελο, Κουνέλι, Σκίουρος, Αγριοκάτσικο, Δεντροκούνελο, Λαγός, Αγριογούρουνο, Αγελάδα, Πρόβατο, Σκατζόχοιρος, Νυχτερίδα, Άλογο, Μουλάρι, Γάιδαρος, Αλεπού, Ποντίκι.

ΠΤΗΝΑ

Λευκοπελαργός, Σφηκιάρης *Pernis apivorus*, Φιδαετός *Circaetus gallicus*, Σταυραετός *Hieraetus pennatus*, Μεσοτσικλιτάρη *Dendrocopos medius*, Ασπροπάρης *Neophron percnopterus*, Αετογερακίνα *Buteo rufinus*, Χρυσαιτός *Aquila chrysaetos*, Μαυροπετρίτης, Λευκονώτης, Δρυομυγοχάφτης, Ασημόγλαρος, Καστανοκέφαλος, Σταχτοτσικνιά (γκρίζος ερωδιός), Λευκοτσικνιά, Ξεφτέρια, Γερακίνες, Νονόμπουρος, Χουχουριστής, Παπαδίτσες, Σκαρθάκια, Φλώροι, Καρδερίνες, Κύκνος, Ψαρώνι, Κουκουβάγια, Κούκος, Σαΐνας, Αϊδόνι, Χελιδόνι, Κιρκινέζι, Πελαργός, Τσαλαπετεινός, Κοτσίφι, Πέρδικα, Τριγώνι, Σουσουράδα, Σπουργίτι.

ΕΡΠΕΤΑ

Κρασπεδωτή χερσοχελώνα, Ελληνική χερσοχελώνα, Δεντρογαλιές, Σπιτόφιδο, Λαφίτες, Λαφίτες του Ασκληπιού, Σαΐτες, Βόας της άμμου (το μοναδικό είδος της Ευρώπης στο Πήλιο), Κονάκι, Τοιχόσαυρες, Σαλαμάνδρα, Πρασινόσαυρα, Τρανόσαυρα, Τυφλίνος, Οχιά, Σκορπιός, Σαρανταποδαρούσα, Σαμιαμίδι, Χωματοφρύνος, Πρασινόφρύνος, Στικτόλαιμη νεροχελώνα, Γραμματόλαιμη νεροχελώνα.

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ

Ζωνοδέλφινα, Δελφίνια, Καρέτα-Καρέτα, Μονάχους-Μονάχους.

Ζώα που χάθηκαν

Η έντονη παρουσία του ανθρώπου στο Πήλιο από τους προϊστορικούς χρόνους είχε αποτέλεσμα να εκλείψουν πολλά μεγάλα θηλαστικά (αρκούδα, λύκος, λύγκας, ελάφι, ζαρκάδι), αλλά και ορισμένα πουλιά (αγριόκουρκος και ένα είδος μαύρης πέρδικας που ήταν πιθανόν ο φραγκολίνος).

Καλλιέργειες και ενασχόληση των κατοίκων της περιοχής του Πηλίου - Οικονομική δραστηριότητα

Η ανθρώπινη παρουσία είναι φανερή σε όλη την περιοχή, με εξαίρεση τον κεντρικό ορεινό όγκο στα μεγάλα υψόμετρα και τις απότομες ακτές στο Αιγαίο, αλλά είναι πιο έντονη στο εύκολα προσπελάσιμο νότιο τμήμα. Κυρίως καλλιεργούνται οπωροφόρα, μηλιές (που αποτελούν μία κύρια πηγή εισοδήματος), αχλαδιές, κερασιές, ροδακινιές, καρυδιές και αμυγδαλιές και, τα τελευταία χρόνια, ακτινίδια. Απαντούν επιπλέον αμπέλια και ελαιώνες. Η χρήση της γης ακολουθεί βασικά τον παραδοσιακό τρόπο, ακόμη και όταν είναι εντατική και εφαρμόζονται σύγχρονες μέθοδοι καλλιέργειας, λόγω του ανάγλυφου της περιοχής.

Η δένδροκομία είναι μεγάλης σημασίας για το Νομό καθώς τα οπωροφόρα καλύπτουν το 45% της καλλιεργούμενης έκτασης, συνήθως η καλλιέργεια τους απαιτεί υψηλότερες εισροές δηλαδή υψηλότερο κόστος καλλιέργειας ανά στρέμμα αλλά και εισόδημα ανά στρέμμα σχετικά με τις αροτριάιες καλλιέργειες. Επίσης, στα δένδροκομικά προϊόντα είναι άγνωστη η δυνατότητα διάθεσης και ύψος τιμής, οι οπωρώνες είναι πολυτεμαχισμένοι και λείπει η οργάνωση εμπορίας εκτός μερικών περιπτώσεων (ΑΣ Ζαγοράς, ΕΑΣ Πηλίου, ΑΣ Λεχωνίων).

Έδαφος

Τα εδάφη της περιοχής είναι ελαφριάς σύστασης, καλώς στραγγιζόμενα λόγω του επικλινούς, καλής γονιμότητας με ποσοστό οργανικής ουσίας 2-3% και pH 5,5-6.

Ελιά

Οι εξαγωγές ελαιοκάρπου είναι σημαντικές από την περιοχή, κατευθύνονται κύρια προς την Ιταλία και από εκεί με επανασυσκευασία σε όλο τον κόσμο. Έτσι έχουμε ένα μόνο κύριο αγοραστή, την Ιταλία, επεξεργασμένου ελαιοκάρπου σε βιομηχανικές συσκευασίες, ενώ ελάχιστη είναι η ατομική συσκευασία και διαφορετικές αγορές εξωτερικού. Η επεξεργασία Ισπανικού τύπου για πράσινες ελιές δεν είναι και η άριστη. Το κυριότερο πάντως είναι η εξεύρεση των αναγκών των καταναλωτών και αγορών που θα μπορούσαν να απορροφήσουν την παραγωγή της περιοχής αλλά και ολόκληρης της Ελλάδας.

Μουσείο Ελιάς και Λαδιού Πηλίου

- ✘ Το μουσείο βρίσκεται στο κέντρο του οικισμού της Άνω Γατζέας, στη πλατεία του σιδηροδρομικού σταθμού, σε ένα καλά σωζόμενο «καλύβι» της Άνω Γατζέας, στο πέτρινο δίπατο κτήριο του Γιάννη Βογιατζή. Το ισόγειο αποκαταστάθηκε και μετατράπηκε σε επισκέψιμο μουσειακό χώρο για να προσφέρει στον επισκέπτη κάθε ηλικίας την δυνατότητα να προσεγγίσει πολιτισμικά τον πολύτιμο καρπό της ελιάς, αλλά και να εξοικειωθεί με τις παλαιές και πατροπαράδοτες τεχνικές της επεξεργασίας του.

Μηλιά

Το Πήλιο λόγω των εδαφοκλιματικών ιδιαιτεροτήτων του παράγει εκλεκτής ποιότητας μήλα ονομαστά σε όλη την Ελλάδα. Η συμβολή του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ζαγοράς, ο οποίος διακινεί την παραγωγή των μελών του, στην προώθηση του ηλιορεϊτικού μήλου είναι ύψιστης σημασίας για την περιοχή. Στην πραγματικότητα όμως οι υπόλοιπες πέραν της Ζαγοράς μηλοπαραγωγές περιοχές αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα διάθεσης των μήλων σε ικανοποιητικές τιμές ώστε τουλάχιστον να καλύπτουν το υψηλό κόστος παραγωγής.

Καστανιά

Αποδοτική χαρακτηρίζεται η καλλιέργεια της καστανιάς στο Πήλιο, ιδιαίτερα μετά τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παραγωγοί με τη μικροκαρπία των μήλων. Όλο και περισσότεροι παραγωγοί στρέφονται πλέον προς την καλλιέργεια της καστανιάς και σήμερα οι καλλιεργούμενες εκτάσεις φτάνουν τα 3.320 στρέμματα σε οργανωμένους καστανεώνες, με συνολικό αριθμό παραγωγικών δέντρων τις 33.000 και παραγωγή 845 τόνων καρπού. Παράλληλα με επιτυχία συνεχίζεται στο Πήλιο το πειραματικό πρόγραμμα για τον προσδιορισμό των εχθρών στα κάστανα και την ορθολογική αντιμετώπισή τους, προκειμένου να παραχθεί ένα προϊόν ανώτερης ποιότητας.

Τα βότανα του Πηλίου ως στοιχείο ενίσχυσης της τοπικής οικονομίας

-
- ✘ Το βουνό των λουλουδιών και των φαρμακευτικών βοτάνων ήταν από την αρχαιότητα το Πήλιο, όπου έχουν εντοπιστεί και καταγραφεί περίπου 3.000 βότανα, στο πέρασμα των αιώνων.
  - ✘ Ο πλούτος του βουνού σε θεραπευτικά βότανα από τα αρχαία χρόνια μέχρι και σήμερα συνδυάζεται με τον μύθο του Κενταύρου Χείρωνα, γιο του Κρόνου, που διδάσκει στον Ασκληπιό την ιατρική τέχνη. Κοντά του μαθήτευσαν ο Ηρακλής, ο Αχιλλέας και ο Ιάσοντας, που ξεκίνησε να φέρει από την μακρινή Κολχίδα το Χρυσόμαλλο δέρας με την κατασκευασμένη από τα αιωνόβια δένδρα του Πηλίου Αργώ. Άπαντες οι γιατροί της αρχαιότητας, με κορυφαίο τον πατέρα της ιατρικής, τον Ασκληπιό, χρησιμοποιούσαν θεραπευτικά βότανα από το Πήλιο.

-
- ✘ Η συλλογή και η εμπορία των βοτάνων αποτελεί κύρια απασχόληση των κατοίκων. Πολλές οικογενειακές, κυρίως, επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτό, αλλά και στην καλλιέργεια και μεταποίηση αρωματικών φυτών και στην παραγωγή καλλυντικών και ειδικότερα σαμπουάν από βότανα και φαρμακευτικά φυτά.

Πηλιορείτικη φύση-Τουρισμός

- ✘ Το πλούσιο περιβάλλον του Πηλίου αποτελεί σημαντικό οικονομικό και αναπτυξιακό πόρο της ευρύτερης περιοχής και δίνει πολλές δυνατότητες ανάπτυξης του φυσιολατρικού τουρισμού και οργάνωσης δράσεων του οικοτουρισμού.
- ✘ Ευτυχώς στο Πήλιο, η αλλοίωση του περιβάλλοντος βρίσκεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα, καθώς η πλειοψηφία των μόνιμων κάτοικων, των επαγγελματιών και της τοπικής αυτοδιοίκησης της περιοχής έχει βοηθήσει σε αυτό.
- ✘ Σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, όπως αυτή του Πηλίου, όπου η γενναιοδωρία της φύσης είναι εμφανής, σε συνδυασμό με την πολυποικιλία του οικοσυστήματος και την τουριστική υποδομή που υπάρχει, ευνοείται η ανάπτυξη του λεγόμενου περιβαλλοντικού – φυσιολατρικού τουρισμού.

Ανάβαση στο βουνό των Κενταύρων

- ✘ Η ανάβαση στο Πήλιο είναι γεμάτη εκπλήξεις. Η άγρια φύση με τα απότομα βράχια, τις χαράδρες και τους γκρεμούς, εναλλάσσεται με τις δασωμένες πλαγιές που ξεχωρίζουν για την πλούσια βλάστησή τους. Μέσα από τις ρεματιές κυλούν γάργαρα, κρυστάλλινα νερά, ενώ συντροφιά σας κρατά το μελωδικό κελάηδισμα των πουλιών και τα συναπαντήματα με τα ζώα του βουνού.
- ✘ Το Πήλιο καλύπτει το μεγαλύτερο κομμάτι του νομού Μαγνησίας και έχει ύψος 1.624 μ. Ενώνεται από τα βόρεια με την Όσσα και καταλήγει νότια στο όρος Τισαίο ή Μπαρτζόγια. Η υψηλότερη κορυφή του είναι το Ξεφόρτι ή Πουριανός Σταυρός που φτάνει 1624 μ. Άλλες κορυφές είναι το Κοτρώνι 1550 μ., Πλιασίδι 1547 μ., Αηδονάκι 1537 μ., Δραμάλα 1455 μ., Σχιτζουραύλι 1450 μ., Γολγοθάς 1415 μ., Λαγωνίκα 1300 μ., και Αγριόλευκες 1471 μ., όπου βρίσκεται και το χιονοδρομικό κέντρο.

Οδοιπορικό στα χωριά του Πηλίου

- ✦ Η περιήγηση στα γραφικά χωριά του Πηλίου αποτελεί μια μοναδική εμπειρία που κάθε λάτρης των ταξιδιών αξίζει να ζήσει. Θα αντικρίσετε τοπία μοναδικού κάλλους μέσα στην καταπράσινη φύση αλλά και υπέροχες ακρογιαλιές, χρυσαφένιες αμμουδιές και παραδοσιακούς οικισμούς πηλιορείτικης αρχιτεκτονικής.
- ✦ Σε όλη την επικράτεια του Πηλίου βρίσκονται διάσπαρτα στα ριζά και στις πλαγιές του περίπου 70 χωριά και οικισμοί. Όλα μαζί συνθέτουν το μεγαλείο του βουνού των Κενταύρων. Πανέμορφα και γραφικά, με τα αρχοντικά τους και την χαρακτηριστική πηλιορείτικη αρχιτεκτονική, μοιάζουν με μονάκριβα στολίδια. Καθένα από αυτά τα χωριά έχει και μια αξιόλογη ιστορική διαδρομή. Η γνωριμία με τα χωριά του Πηλίου είναι μια εμπειρία ζωής για κάθε επισκέπτη. Δεν είναι εξάλλου τυχαίο το γεγονός ότι όποιος επισκέπτεται το θρυλικό βουνό, επιστρέφει λίγο καιρό αργότερα αναζητώντας νέες συγκινήσεις...

ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΟΥ ΠΗΛΙΟΥ

- ✘ Μέσα στην πυκνή βλάστηση του Πηλίου ξεδιπλώνονται τα παλιά λιθόστρωτα, τα γνωστά "καλντερίμια", που μαζί με τα μονοπάτια αποτελούσαν το "παλιό οδικό δίκτυο του Πηλίου", μέσω του οποίου πραγματοποιούνταν με ζώα οι μετακινήσεις και η διακίνηση των αγαθών του τόπου. Τα καλντερίμια κατασκευάστηκαν από ντόπιους λαϊκούς χτίστες και ονομαστούς Ηπειρώτες, τεχνίτες της πέτρας. Πανέμορφα τοξωτά γεφύρια και μεγάλες δημόσιες βρύσες -κρήνες- εξαιρετικής αρχιτεκτονικής σύλληψης στολίζουν τις διαδρομές αυτές.
- ✘ Στα μετέπειτα χρόνια, η διάνοιξη του οδικού δικτύου, καθώς και η εγκατάλειψη των μονοπατιών στην πυκνή και άγρια βλάστηση είχαν σαν αποτέλεσμα να καταστραφούν πολλά από αυτά. Τα τελευταία χρόνια οι τοπικοί φορείς με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και με υποστήριξη από τον ΕΟΤ, πραγματοποίησαν την ανακατασκευή, συντήρηση, ανάδειξη, σήμανση και χαρτογράφηση 29 πανέμορφων διαδρομών λιθόστρωτων και μονοπατιών του Πηλίου, συνολικού μήκους 190 χιλιομέτρων.

«Ο Θρυλικός Μουτζούρης»

- ✘ Ο ιστορικός σιδηρόδρομος Βόλου - Μηλεών, το τρενάκι του Πηλίου, όπως είναι πιο γνωστό, κατασκευάστηκε σε δύο στάδια από το 1894 μέχρι το 1903.
Ο θρυλικός πλέον "Μουτζούρης" συνέδεσε το εμποροβιομηχανικό κέντρο του Βόλου με την εύφορη και πλούσια περιοχή του Δυτικού Πηλίου, στις πλαγιές και στους ελαιώνες του βουνού των Κενταύρων.
- ✘ Μέχρι το 1950 ο συρμός με τις βελγικές μηχανές "Μηλαΐαι", "Ιάσων", "Πήλιον", "Βόλος", "Τσαγκαράδα" και τα βαγονάκια του, με μικρότερες μηχανές εξυπηρετούσαν και τις ανάγκες της πόλης ως τροχιοδρόμος για την αστική συγκοινωνία του Βόλου.
Για 80 χρόνια υπήρξε σημείο αναφοράς για την ευρύτερη περιοχή. Μετά την κατάργησή του το 1971 έγιναν προσπάθειες για την επαναλειτουργία του σαν (μουσειακού) τουριστικού σιδηροδρόμου σε ένα περιβάλλον ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς. Μετά από σημαντικά έργα ανακατασκευής μέρους της υποδομής, μπήκε και πάλι σε λειτουργία το 1996.

Ευχαριστούμε

Εργάστηκαν οι μαθητές:

Λιούμης Δημήτρης
Μεγαγιάννη Ελεάννα
Μεκόλι Θοδωρής
Μερκάι Αλέξανδρος
Κωτσόκολος Γιώργος
Μητρογιάννη Εύη

Βαγγέλη Νίκο
Βαμβούνης Ιωάννης
Θεοδώρου Άρης